

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 Oslo

Sendes per epost til nve@nve.no

Vår referanse: 21281558/3
Ansvarlig advokat: Gunnar Martinsen

Oslo, 11. juni 2025

KLAGE PÅ VEDTAK OM ÅPNING AV VILKÅRSREVISJON – NVES REFERANSE 200700414-52

1 INNLEDENDE BEMERKNINGER

Det vises til NVEs vedtak av 22. mai 2025, der NVE besluttet å åpne revisjon av konsesjonsvilkårene for reguleringen av Istadvassdraget (konsesjoner gitt ved kgl res av 25.01.1924, kgl res av 19.07.1946 og kgl res av 27.11.1936). Konsesjonær er Istad Kraft AS ("Istad Kraft").

Beslutningen begrunnes i det alt vesentlige med at *"det er bestander av elvemusling, laks og sjøørret i Oppdølselva og Istadelva"*. NVE har videre lagt *"betydelig vekt"* på prioriteringen i gjeldende vannforvaltningsplan, der de tre vannforekomstene Oppdølselva øvre, Oppdølselva nedre, samt Skallelva øvre og midtre er klassifisert med økologisk tilstand DØP (dårlig økologisk potensial) og MØP (moderat økologisk potensial), samtidig som de alle har fått fastsatt miljømål GØP (godt økologisk potensial).

På vegne av Istad Kraft påklages vedtaket, idet det anføres at vilkårene for å åpne revisjon ikke er til stede.

NVE mener revisjon er nødvendig for å nå fastsatt miljømål for de tre vannforekomstene. Som det vil fremgå av gjennomgangen under er dette ikke riktig. Den økologiske tilstanden (dagens tilstand) i de aktuelle vannforekomstene er allerede god. Det er ikke behov for ytterligere avbøtende tiltak for å nå GØP. Dagens klassifisering som hhv DØP og MØP er med andre ord feil.

Det er ikke påvist andre utfordringer av miljømessig karakter, forårsaket av reguleringen, som tilsier behov for åpning av revisjon.

Subsidiært, for det tilfellet at dagens klassifisering som DØP/MØP likevel er riktig, anføres det at det er fastsatt feil miljømål for de aktuelle vannforekomstene.

Istad Kraft mener at kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for så vel klassifisering av dagens tilstand som fastsettelse av miljømål for disse vannforekomstene i gjeldende vannforvaltningsplaner er beheftet med betydelige mangler. Selskapet er uansett uenig i at (det uriktige) miljømålet som er satt vil kunne nås gjennom et pålegg om minstevannføring. Et pålegg om minstevannføring vil ikke være egnet til å avhjelpe de miljømessige konsekvensene som kunnskapsgrunnlaget NVE henviser til fremhever som en utfordring. Istad Kraft har derfor engasjert Sweco for å foreta en sakkyndig vurdering av dagens økologiske tilstand, mulige utfordringer samt hva som eventuelt kan være egnede og målrettede avbøtende tiltak. Med dette som utgangspunkt vil Istad Kraft arbeide aktivt inn mot vannregionmyndighetene for å legge til rette for at det angis korrekt klassifisering, samt fastsettes korrekte miljømål for de aktuelle vannforekomstene for neste og kommende planperioder.

Istad Kraft ber på denne bakgrunn primært om at kravet om åpning av revisjon avvises, idet vilkårene for å åpne revisjon ikke er oppfylt.

Alternativt bes det om at det avventes å fatte åpningsvedtak til prosessen med revurdering og justering av klassifisering av økologisk tilstand, samt miljømål for neste planperiode er fullført, slik at man har fasiten med hensyn til hva som faktisk er et korrekt klassifisering og tilhørende miljømål for de aktuelle vannforekomstene, basert på et oppdatert og fullstendig kunnskapsgrunnlag. En beslutning om å åpne revisjon på nåværende tidspunkt før dette er klart, vil kun resultere i dobbeltarbeid og unødvendig ressursbruk både hos NVE og hos konsesjonær, samt hos andre interessenter i en eventuell revisjonssak.

Dette vil bli nærmere gjennomgått i det følgende.

2 VILKÅRENE FOR Å ÅPNE REVISJON ER IKKE TIL STEDE

2.1 Vilkår for å åpne revisjonssak – grunnleggende rettslige utgangspunkter

Istad Kraft vil innledningsvis minne om at en grunnleggende forutsetning for at det i det hele tatt er adgang til å åpne revisjon er at det foreligger et *konkret behov* for miljøforbedrende tiltak som *skyldes reguleringen*, og som *kan avhjelpes ved revisjon* av konsesjonsvilkårene.

Det må altså foreligge konkrete faktiske forhold som direkte indikerer at revisjon er nødvendig.

Dette følger allerede av forarbeidene som ligger til grunn for vassdragsreguleringslovens bestemmelser om revisjon:

*"Også her gjelder imidlertid at det ikke foreligger en plikt til revisjon, men en adgang. [...] Utgangspunktet er at en vurdering av om en revisjon skal foretas dersom det foreligger indikasjoner på at revisjon er ønskelig."*¹

Det vises også til departementets egne *"Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer"*, der det på s 10 presiseres følgende:

"Et vassdragsinngrep vil som regel bestå over lang tid. Endrede samfunnsforhold og endrede holdninger til natur og miljø har medført at det legges stadig større vekt på miljøhensyn. Det har derfor oppstått et behov for å kunne pålegge rettighetshavere til eldre konsesjoner plikter utover de gjeldende vilkår gir hjemmel for. Det er imidlertid

¹ Ot prp nr 50 (1991-92) s 111.

ikke noen automatikk i at vilkårene i eldre konsesjoner skal endres som følge av dette.
Hver konsesjon må vurderes konkret" (vår understrekning).²

Det er altså ingen automatikk i at revisjon alltid *skal* åpnes, kun fordi det har gått et nærmere bestemt antall år fra konsesjon ble gitt. Det må påvises at det foreligger et konkret behov av miljømessig karakter, og at dette kan avhjelpes gjennom revisjon.

I dette ligger at det heller ikke er adgang til å åpne revisjon for å avdekke *om* revisjon er nødvendig. Det/de fremsatte kravet/kravene må *i seg selv* indikere at revisjon faktisk *er* nødvendig.

Slik denne saken ligger an kan vi ikke se at det er påvist noe konkret behov for miljøforbedrende tiltak for å avbøte forhold som er forårsaket av reguleringen. Vilårene for å åpne revisjon er etter dette ikke til stede.

2.2 Vedtaket av 22. mai 2025 – NVEs begrunnelse

Det fremgår direkte av NVEs vedtak at man har valgt å åpne revisjonssak idet NVE mener revisjon er nødvendig for å nå fastsatt miljåmål i gjeldende vannforvaltningsplan for Måre og Romsdal vannregion:

"NVE viser til at det er bestander av elvemusling, laks og sjåårrret i Oppdålselva og Istadelva. Videre har NVE lagt betydelig vekt på prioriteringen i gjeldende vannforvaltningsplan for 2022-2027 i vassregion Måre og Romsdal godkjent av Klima- og miljødepartementet den 31.10.2022. [...] Alle tre vannforekomstene er i departementsgodkjenningen satt på Vedlegg 2, som er vannforekomster med miljåmål som kan medføre krafttap. Frist for å nå miljåmålet er satt til 2033".³

I forlengelsen av dette har NVE klippet inn en oversikt som viser de tre aktuelle vannforekomstene, klassifisering av dagens tilstand samt fastsatt miljåmål.

For vannforekomstene Oppdålselva åvre og Oppdålselva nedre oppgis dagens tilstand å være DÅP (dårlig åkologisk potensial), mens dagens tilstand for vannforekomsten Skallelva åvre og midtre oppgis å være MÅP (moderat åkologisk potensial). Samtlige vannforekomster har fått fastsatt miljåmål GÅP (godt åkologisk potensial).

Istad Kraft mener at klassifiseringen av dagens åkologiske tilstand i de aktuelle vannforekomstene i gjeldende vannforvaltningsplan er feil. Som det vil fremgå av gjennomgangen under mener vi at dagens åkologiske tilstand er god (GÅP) – og ikke DÅP/MÅP. Det er således ikke behov for avbåtende tiltak for å nå tilstanden GÅP, slik NVE legger til grunn.

NVE har etter dette ikke vist til konkrete behov for miljøforbedrende tiltak for å avbåte konsekvenser av reguleringen, som igjen betyr at vilårene for å åpne revisjon ikke er oppfylt, jf over.

Istad Kraft er innforstått med at verken NVE eller Energidepartementet har kompetanse til å endre klassifisering/angivelse av gjeldende åkologisk tilstand eller fastsatt miljåmål i gjeldende vannforvaltningsplaner. Poenget i denne sammenheng er at behovet for å nå fastsatt miljåmål etter vanddirektivet ikke kan legges til grunn som begrunnelse for at det foreligger et konkret behov for å

² OEDs (nå: ED) "Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer", s 10.

³ NVEs vedtak av 22. mai 2025.

åpne revisjon, da miljømålet allerede er oppfylt (jf feil klassifisering av dagens økologiske tilstand), subsidiært at fastsatt miljømål er feil.

Som nevnt innledningsvis har Istad Kraft engasjert Sweco for å utarbeide et oppdatert kunnskapsgrunnlag hva angår dagens økologiske tilstand, eventuelle reelle utfordringer, hvorvidt dette er forårsaket av regulantens aktivitet eller ikke og hva som eventuelt kan være egnede og målrettede avbøtende tiltak. Resultatet av disse undersøkelsene og vurderingene vil deretter bli spilt inn overfor vannregionmyndighetene i Møre og Romsdal vannregion i forbindelse med revurdering av planene for kommende periode.

Som vi kommer nærmere tilbake til under, bekrefter Swecos foreløpige vurderinger at gjeldende klassifisering av dagens økologiske tilstand er feil. Istad Kraft vil derfor fremme krav – overfor vannregionmyndighetene – om at klassifisering og miljømål for de aktuelle vannforekomstene må korrigeres for neste planperiode. Det vil derfor være svært uheldig hvis vassdragsmyndighetene i mellomtiden beslutter å åpne revisjon basert på en klassifisering av dagens økologiske tilstand som etter Istad Krafts (og Swecos) vurdering er feil, og for å nå et miljømål som dermed allerede er oppnådd (alternativt er fastsatt feil).

2.3 Miljøtilstanden i Skallelva og Oppdølselva

2.3.1 Krav om revisjon fremsatt i 2006 – ikke tatt til følge

Istad Kraft vil innledningsvis minne om at krav om revisjon ble fremsatt allerede i 2006 av Rundtuva og Trollvatnet Utmarkslag, det vil si de samme aktørene som er pådriver bak kravet om revisjon også nå. Kravet i 2006 var i stor grad begrunnet i rent privatrettslige forhold som ikke kan begrunne åpning av revisjonssak, og som heller ikke kan hensyntas dersom revisjon først åpnes. Utmarkslaget viste videre til forholdene for fisk generelt, uten at det var påvist særlige utfordringer for fisk, eller sannsynliggjort at vilkår som kan pålegges i forbindelse med en eventuell revisjon ville vært egnet til å avbøte eventuelle utfordringer.

Utmarkslagets krav om revisjon ble ikke tatt til følge.

Det er, slik Istad Kraft vurderer det, ikke kommet frem noe nytt i tiden etter dette, verken i form av endrede faktiske forhold eller nytt kunnskapsgrunnlag, som tilsier en annen konklusjon nå.

2.3.2 NVE rapport 49/2013 – prioritering av vannkraftkonsesjoner for revisjon

I 2013 publiserte NVE som kjent, i samarbeid med Miljødirektoratet, sin nasjonale gjennomgang og forslag til prioritering av vannkraftkonsesjoner for revisjon (NVE rapport 49/2013). I denne gjennomgangen ble Skallelva/Oppdølselva plassert i kategori 2.1, som ifølge rapporten selv tilsier at dette er vassdrag "*hvor det i mindre grad er påvist viktige miljøverdier i henhold til prioriteringskriteriene*" og/eller et vassdrag "*der vassdragsregulering ikke er bestemmende for tilstanden eller har begrenset påvirkning på viktige miljøverdier*".⁴

Vannforekomstene ble som følge av dette "*ikke prioritert*" for revisjon.

Vi minner for ordens skyld om den konkrete vurderingen som lå til grunn for plasseringen av disse vannforekomstene i kategori 2.1 – ikke prioritert:

⁴ NVE Rapport 49/2013 s. 34, jf. s 201.

"Vurdering av verdier og påvirkning:

Istadvassdraget (Olteråa) har laksebestand og sjøørretbestand.

Bestandstilstanden for begge arter er god (5). Anadrom strekning er ca. 2 km. Det drives en del fiske i vassdraget. Lave fangsttall.

Ved utløpet av Olteråa ligger Oltervågen naturreservat (strandeng og sumpområde) som er viktig funksjonsområde for mange fuglearter. Området er påvirket av vassdragsreguleringen. I Skaldielva (øvre del av Oppdølselva) finnes et svært viktig bekkedrag (A). I Skaldielva er også registrert elvemusling (VU). Tilstanden for elvemusling er dårlig, men rekrutteringen er god. Det er registrert ål (CR) flere steder i vassdraget, bl a i Høljane som er inntaksmagasin for Istad kraftverk."⁵

2.3.3 Vannforvaltningsplan for Møre og Romsdal – første planperiode (2016-2021)

Miljømålet for første planperiode (2016-2021) ble, i overensstemmelse med prioriteringen i NVEs rapport fra 2013 (jf over) for Skallelva og Oppdølselva, satt til "dagens tilstand", uten at det der ble presisert hva "dagens tilstand" ble ansett å være, jf Klima- og miljødepartementets (KLD) godkjenningsvedtak av 4. juli 2016 s 24 flg.

Den praktiske konsekvensen av miljømål "dagens tilstand" er som kjent at det ikke er behov for ytterligere avbøtende tiltak for å nå målet.

2.3.4 Vannforvaltningsplan for Møre og Romsdal – inneværende planperiode (2022-2027)

For inneværende planperiode (2022-2027), er miljømålet for Oppdølselva øvre og Oppdølselva nedre, samt Skallelva øvre og midtre oppgitt å være GØP, samtidig som "dagens tilstand" opplyses å være hhv DØP (Oppdølselva øvre og midtre) og MØP (Skallelva).

Istad Kraft konstaterer at KLD i sitt godkjenningsvedtak i forlengelsen av dette har plassert de aktuelle vannforekomstene på listen som fremgår i vedtakets vedlegg 2. Dette vil si at departementet legger til grunn at oppnåelse av de fastsatte miljømålene "kan medføre krafttap".⁶

Den nærmere begrunnelsen for justert tilstand og miljømål i disse vannforekomstene fremgår av vannforvaltningsplanen for Møre og Romsdal vannregion for perioden 2022-2027, jf uttalelser på s. 114 i planen:

"Skallelva og Oppdølselva – prioritert for minstevassføring:

Skallelva og Oppdølselva er ein del av Istadkonsesjonen som i rapport 49/2013 ikkje er prioritert for minstevassføring. Kunnskapsgrunnlaget er auka sidan rapporten blei utarbeida og nye undersøkingar (Notat Skallelva) viser at Skallelva har store verdier for elvemusling, har lav rekruttering og at minstevassføring vil kunne ha god miljøeffekt i Skallelva. Stor verdi for elvemusling kombinert med ei forventa god effekt av minstevassføring og lavt krafttap (1,25 – 2 GWH, ca. 5 % av produksjon) gjer at Skallelva/Oppdølselva er prioritert for minstevassføring".

⁵ NVE Rapport 49/2013 s. 201.

⁶ Jf. Klima- og miljødepartementets godkjenningsvedtak av 31. oktober 2022, s. 40.

Det nye kunnskapsgrunnlaget det her vises til, og som det lenkes direkte til i vannforvaltningsplanen ("*Notat Skallelva*"), er en rapport utarbeidet av Kjell Sandaas med tittelen "*Overvåking av elvemusling *Margaritifera margaritifera* i Skallelva 2021*", datert 8. februar 2022. Rapporten er ifølge forordet "*utført på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal*", jf rapportens s. 2.

Istad Kraft kan vanskelig se at de påstander som fremkommer av Sandaas' rapport, og de konklusjoner han trekker, er tilstrekkelig for å begrunne klassifisering av "*dagens tilstand*" i de tre vannforekomstene til DØP/MØP. I forlengelsen av dette kan vi heller ikke se at rapporten kan begrunne en justering av miljømålet, ei heller en konklusjon om at et pålegg om minstevannføring eller andre produksjonsbegrensninger er nødvendig for å nå miljømålet for de tre vannforekomstene.

For det første; Sandaas' rapport representerer ikke noe nytt eller bidrar med ny kunnskap som ikke var kjent på tidspunktet da NVE publiserte sin nasjonale gjennomgang og prioritering for revisjon i 2013, jf over. Rapporten representerer heller ikke noe nytt eller bidrar med ny kunnskap som ikke var kjent på tidspunktet da miljømålet ble fastsatt til "*dagens tilstand*" i forrige planperiode (perioden 2016-2021).

For det andre; De faktiske opplysningene som fremgår av Sandaas' rapport gir ikke grunnlag for en konklusjon om at dagens tilstand er DØP/MØP i hhv Oppdølselva og Skallelva.

Før vi kommer nærmere inn på dette, nevner vi at Sandaas i tiden etter at vannforvaltningsplanen for inneværende planperiode ble godkjent av departementet, har publisert det som synes å være en oppdatert versjon av rapporten fra 2021: "*Utbredelse og bestandsstatus for elvemusling *Margaritifera margaritifera* i Skallelva 2021 og 2023*", datert 20. desember 2023, også denne "*utført på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal*", jf s. 2. Konklusjonene i rapporten fra 2023 synes i det alt vesentlige å være identiske med konklusjonene i rapporten fra 2021. Rapporten fra 2023 representerer således heller ikke noe nytt, sammenlignet med det som lå til grunn for fastsettelse av dagens tilstand og miljømål for de tre vannforekomstene for inneværende planperiode.

2.3.5 *Sandaas' rapporter om bestanden av elvemusling i Skallelva tilsier at dagens tilstand er GØP – ikke DØP/MØP*

I rapporten fra 2021 fremgår det at bestanden av elvemusling i Skallelva utgjør et sted mellom 15 000 og 20 000 individer. I rapporten fra 2023 antas bestanden å være et sted mellom 15 000 og 25 000. Rekruttering av nye individer opplyses imidlertid å være "*svak*", og under henvisning til "*tabell 5*" i Veileder 02:2018, utarbeidet av Direktoratgruppen for vanndirektivet for klassifisering av vannforekomster, konkluderes det med at den økologiske tilstanden i Skallelva derfor må klassifiseres som "*moderat*" (MØP).⁷

Denne konklusjonen stemmer imidlertid ikke overens med resultatene fra de undersøkelsene som ligger til grunn for rapporten, og som denne (rapporten) bygger på. Resultatene fra de undersøkelsene rapporten viser til innebærer tvert imot at elvemuslingbestanden i Skallelva tilsier at økologisk tilstand må klassifiseres som "*god*" (GØP). Dette bekreftes også av Sweco, jf under.

⁷ Jf Sandaas 2023 s 16.

Som Istad Kraft tidligere har redegjort for, jf selskapets merknader til NVEs opprinnelige varsel om vedtak, er selskapet av den oppfatning at gjeldende vannforvaltningsplaner opererer med uriktig klassifisering og dermed også feil miljømål for de tre vannforekomstene.

Istad Kraft har derfor engasjert Sweco for å foreta en sakkyndig vurdering av dagens økologiske tilstand, mulige utfordringer samt hva som eventuelt kan være egnede og målrettede avbøtende tiltak. Resultatet av disse undersøkelsene og vurderingene vil bli spilt inn overfor vannregionmyndighetene i Møre og Romsdal vannregion, eventuelt også med krav om at klassifisering og miljømål for de aktuelle vannforekomstene må endres for neste planperiode forutsatt at de endelige konklusjonene gir grunnlag for dette.

Swecos arbeid er fortsatt i en innledende fase, og endelig rapport vil først foreligge på et senere tidspunkt. Sweco har imidlertid alt nå gjort seg enkelte betraktninger knyttet til klassifiseringen av den økologiske tilstanden i Skallelva, basert på resultatene fra Sandaas' undersøkelser. Disse betraktningene og konklusjonene er oppsummert i et kortfattet notat som følger vedlagt som

Bilag 1: "Notat – vurdering av kunnskapsgrunnlaget for tilstandsklassifisering i Skallelva", Sweco, 6. juni 2025

Når det gjelder sammenhengen mellom antall elvemusling og veilederens terskelverdier for klassifisering av økologisk tilstand uttaler Sweco følgende:

"Oppsummert viser undersøkelser fra 2021 og 2023 at Skallelva har en bestand som består av et stort antall gamle individer, og har hatt en stedvis svak og varierende rekruttering de siste 15-20 årene. Det ble funnet få tomme skall, noe som tyder på at dagens bestand av elvemuslingen er tilpasset den regelmessig lave vannføringen. Videre ble det funnet unge muslinger i et lite antall på to av sju stasjoner, med både en andel som var <20 mm og <50 mm. Sammenlignet med data fra 2009 har det ikke vært noen betydelig negativ endring fra 2009, via 2013, til 2021.

Rapporten fra 2023 klassifiserer Skallelvas bestand av elvemusling til moderat økologisk tilstand ihht. tabell 5.10 i Veileder 02:2018 (Direktoratsgruppen vanndirektivet, 2018). Tabellen beskriver at moderat tilstand er "Noen individer <50 mm (ingen <20 mm) eller alle >50 mm, ikke livskraftig". Dette er selvmotsigende i forhold til rapportens egne resultater som påviste individer <20 mm, samt at de vurderte Skallelvas elvemuslingbestand til å være livskraftig. Ut fra dette skal økologisk tilstand bli satt til god ihht. tabell 5.10 i Veileder 02:2018.

Til tross for at bestanden (mengde og aldersfordeling) av elvemusling isolert sett tilsier god tilstand, kan det likevel være grunnlag for å konkludere med at tilstanden må settes til moderat dersom det påvises at bestanden har blitt betydelig redusert sammenlignet med tidligere (Direktoratsgruppen, vanndirektivet, 2018). Det er ikke holdepunkter for å konkludere med at dette er tilfellet i Skallelva. Det er derfor ikke grunnlag for å fravike utgangspunktet, som er at bestanden av elvemusling i Skallelva innebærer at den økologiske tilstanden skal klassifiseres som god" (våre understrekninger).⁸

For nærmere om dette vises det til notatet, vedlagt som bilag 1.

⁸ Swecos notat av 6. juni 2025 s 1.

Kort oppsummert er det altså på det rene at resultatene fra Sandaas' undersøkelser *ikke* gir grunnlag for å konkludere med at den økologiske tilstanden i Skallelva er moderat. Tvert imot viser resultatet fra disse undersøkelsene at den økologiske tilstanden i elva er god, altså GØP. Dette følger direkte av de kriterier for klassifisering som fremgår av klassifiseringsveilederen utarbeidet av Direktoratgruppen for vanndirektivet.

2.3.6 Også mengden fisk i Skallelva tilsier at økologisk tilstand er god (GØP)

Et annet relevant parameter for klassifisering av den økologiske tilstanden i et vassdrag er forekomsten av fisk, jf Direktoratgruppens veileder fra 2018.

Sweco gjennomførte i 2021 en ungfiskundersøkelse i blant annet Skallelva, på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Rapporten fra undersøkelsene inngår som en del av det faktiske grunnlaget som ligger til grunn for vannregionmyndigheten i Møre og Romsdals arbeid med vannforvaltningsplanen for inneværende periode (2022-2027), inkludert klassifiseringen av dagens tilstand samt fastsettelsen av miljømål.

Rapporten vedlegges for ordens skyld her som

Bilag 2: "Ungfiskundersøkelser i Oppdølselva 2021", Sweco, 6. desember 2021

I notatet av 6. juni 2025 (og i rapporten fra 2021) setter Sweco spørsmålstegn ved riktigheten av å benytte fisk som parameter for klassifisering av økologisk tilstand i en vannforekomst som Skallelva:

"Tilstandsklassifiseringen av fisk er basert på tabell 6.15 i Veileder 02:2018 (Direktoratsgruppen vanndirektivet, 2018) som viser ulike klassegrenser for økologisk tilstand i bekker og små elver i lavlandet med laksefisk. I tabellteksten står det "Der forventede tettheter er svært lave bør verdiene bare brukes til å skille mellom god og moderat". Ungfisk undersøkelser i Skallelva (Bjølstad & Andersen, 2021)⁹ fant tettheter av stasjonær bekkørret som ble klassifisert til dårlig tilstand i Skallelvas nedre del og svært dårlig tilstand i midtre og øvre del. Det påpekes i rapporten at tetthetene i tabell 6.15 i Veileder 02:2018 virker å være satt svært høyt for en typisk bestand av bekkørret. Slike vannforekomster har sjelden tettheter som vil oppnå god eller svært god tilstand. Sweco mener at Skallelva har normale tettheter av bekkørret, sammenlignet med tilsvarende vassdrag, men gis dårlig og svært dårlig tilstand basert på klassegrenser i tabell 6.15. Videre, i rapporten der disse klassegrensene stammer fra (Sandlund, et al., 2013), står det at denne tabellen må brukes med forsiktighet, da de er utarbeidet fra et begrenset grunnlag med mangel på referansedata fra mange typer elver med laksefisk i mange deler av landet. Basert på dette mener vi at det økologiske potensialet ikke bør baseres på fisk i vannforekomster som Skallelva, og heller basere seg på andre parametere som for eksempel elvemusling, som vi mener skal klassifiseres som god" (våre understrekninger).¹⁰

Sweco mener med andre ord – på generelt grunnlag – at mengden fisk, vurdert med utgangspunkt i de terskelverdier som fremgår av Direktoratgruppens veileder, tabell 6.15, ikke gir et korrekt bilde av den økologiske tilstanden i en vannforekomst som Skallelva, da terskelverdiene denne tabellen gir anvisning på fremstår som svært høye for vannforekomster av denne typen, samtidig som de tar utgangspunkt i kun "et begrenset grunnlag med mangel på referansedata fra mange typer elver med

⁹ Swecos rapport "Ungfiskundersøkelser i Oppdølselva 2021", datert 6. desember 2021.

¹⁰ Swecos notat av 6. juni 2025 s 2 flg.

laksefisk i mange deler av landet". Sweco fastholder etter dette at dagens økologiske tilstand må klassifiseres som god (GØP).

Det er for øvrig grunn til å merke seg at Sweco tok det samme forbeholdet i rapporten fra 2021, jf uttalelser/forbehold nederst på s 9 flg.

2.3.7 Gjeldende vannforvaltningsplan legger til grunn feil økologisk tilstand og kan ikke danne grunnlag for åpning av vilkårsrevisjon

Som det fremgår av redegjørelsen over; gjeldende vannforvaltningsplaner legger til grunn feil økologisk tilstand per i dag. Gjeldende kunnskapsgrunnlag tilsier at dagens økologiske tilstand er god (GØP) – og ikke DØP/MØP slik vannforvaltningsplanene legger til grunn.

Det er som følge av dette ikke behov for avbøtende tiltak for å nå tilstanden/miljømålet GØP, slik NVE legger til grunn i sitt vedtak om åpning av revisjon.

NVE har etter dette ikke vist til konkrete behov for miljøforbedrende tiltak for å avbøte konsekvenser av reguleringen, som igjen betyr at vilkårene for å åpne revisjon ikke er oppfylt, jf over.

Som vi allerede har redegjort for, er Istad Kraft i prosess for å innhente et oppdatert kunnskapsgrunnlag, som igjen vil bli spilt inn overfor vannregionmyndighetene i Møre og Romsdal i forbindelse med revurdering av planene for kommende periode med krav om nødvendige justeringer. Det vil være svært uheldig hvis vassdragsmyndighetene i mellomtiden beslutter å åpne revisjon basert på en klassifisering av dagens økologiske tilstand som etter Istad Krafts (og Swecos) vurdering er feil, og for å nå et miljømål som dermed allerede er oppnådd (alternativt er fastsatt feil, jf under).

2.4 Subsidiært; fastsatt miljømål er feil

Subsidiært, for det tilfellet at dagens økologiske tilstand likevel skulle være DØP/MØP, mener vi at det er fastsatt uriktig miljømål for de aktuelle vannforekomstene.

Som det fremgår av gjennomgangen over, ble miljømålet for de tre vannforekomstene – for planperioden 2016-2021 – satt til "*dagens tilstand*".

I planene for inneværende periode (2022-2027) er miljømålet satt til GØP. Ifølge NVEs varsel om vedtak, datert 10. mars 2025, skal dette være en oppjustering av miljømålet sammenlignet med foregående periode. NVE viser – i varslet – til at det skal foreligge "*nytt kunnskapsgrunnlag blant annet om elvemusling i Skallelva og anadrom fisk i Oppdølselva*" som igjen har resultert i nye, oppdaterte miljømål for de aktuelle vannforekomstene, og at de oppdaterte miljømålene (som altså skal være forankret i et antatt behov for å bedre forholdene for elvemusling og anadrom fisk) forutsetter slipp av vann.

Istad Kraft mener at det "nye kunnskapsgrunnlaget" som ligger til grunn for oppjusteringen av miljømålet for de fire vannforekomstene fra dagens tilstand til GØP for inneværende planperiode er beheftet med betydelige mangler, og at det derfor er fastsatt et uriktig miljømål.

Istad Kraft er uansett uenig i at (det uriktige) miljømålet som er satt vil kunne nås gjennom et pålegg om minstevannføring. Et pålegg om minstevannføring vil ikke være egnet til å avhjelpe de miljømessige konsekvensene som kunnskapsgrunnlaget NVE henviser til fremhever som et problem.

Istad Kraft er som nevnt for tiden i prosess for å innhente egne sakkyndige undersøkelser og vurderinger for å belyse den faktiske situasjonen, samt mulige utfordringer i de aktuelle vannforekomstene, hvorvidt dette er forårsaket av regulantens aktivitet eller ikke, og hva som eventuelt kan være egnede og målrettede avbøtende tiltak. Selskapet deretter arbeide aktivt inn mot vannregionmyndighetene for å legge til rett for at det fastsettes korrekt økologisk tilstand med tilhørende korrekt miljømål basert på formålstjenlige, avbøtende tiltak for neste og kommende planperioder. Med dette som utgangspunkt vil det være lite formålstjenlig å åpne revisjon på nåværende tidspunkt.

For en nærmere redegjørelse for og begrunnelse for dette, viser vi til Istad Krafts merknader til NVEs varsel om vedtak, vedlagt som

Bilag 3: Istad Krafts merknader til NVEs varsel om vedtak, datert 9. april 2025.

3 AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Som det fremgår av gjennomgangen over anføres det primært at vilkårene for å åpne revisjon ikke er til stede.

NVEs begrunnelse knytter seg utelukkende til et angivelig behov for å bedre forhold for elvemusling og fisk for å nå fastsatt miljømål GØP. Som det fremgår av gjennomgangen over; dagens tilstand for både elvemusling og fisk er allerede slik at den økologiske tilstanden må klassifiseres som god (GØP). Det er således ikke behov for ytterligere tiltak for elvemusling og fisk for å nå fastsatt miljømål.

NVE har etter dette ikke påvist konkrete ulemper av miljømessig karakter, forårsaket av reguleringen som tilsier behov for å åpne revisjon. Vilårene for åpning av revisjon er således ikke oppfylt.

Vi minner i den forbindelse om at det ikke er anledning til å beslutte åpning av revisjon for å avdekke *om* revisjon er nødvendig. Fremsatte krav må *i seg selv* indikere at revisjon faktisk *er* nødvendig, noe som altså ikke er tilfellet her.

Subsidiært, for det tilfellet at fastsatt miljømål GØP likevel ikke skulle være oppnådd, anføres det at det er fastsatt uriktig miljømål for de aktuelle vannforekomstene, og Istad Kraft vil arbeide aktivt inn mot vannregionmyndighetene med sikte på å legge til rette for at det fastsettes korrekt miljømål (samt klassifisering) for kommende planperiode.

Det bes på denne bakgrunn om at kravet om åpning av revisjon avvises, idet vilårene for å åpne revisjon ikke er oppfylt.

Alternativt bes det om at konsesjonsmyndighetene avventer å fatte åpningsvedtak til prosessen med revurdering og justering av gjeldende økologisk tilstand, samt miljømål for neste planperiode er fullført, slik at man har fasiten med hensyn til hva som faktisk er et korrekt klassifisering og tilhørende miljømål for de aktuelle vannforekomstene, basert på et oppdatert og fullstendig kunnskapsgrunnlag. En beslutning om å åpne revisjon på nåværende tidspunkt vil som nevnt kun resultere i dobbeltarbeid og unødvendig ressursbruk både hos NVE og hos konsesjonæren, samt hos andre interessenter i en eventuell revisjonssak.

Ta gjerne kontakt med undertegnede hvis det er spørsmål eller behov for supplerende opplysninger.

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet Thommessen AS

A handwritten signature in black ink, reading "Gunnar Martinsen". The signature is written in a cursive style with a large initial "G".

Gunnar Martinsen

Advokat (H)

Notat – vurdering av kunnskapsgrunnlaget for tilstandsklassifisering i Skallelva

Kunde:	Istad Kraft		
Utarbeidet av:	Ole Einar Butli Hårstad	Dato:	06.06.2025
Kontrollert av:	Ole Kristian Bjølstad 10.06.2025	Godkjent av:	Ole Kristian Bjølstad 10.06.2025
Dokumentnr.:	1	Rev.:	00

Istad kraft har bedt Sweco om en kort redegjørelse av eksisterende kunnskapsgrunnlag for Skallelva som ligger til grunn for dagens tilstandsklassifisering.

105-77-R Skallelva nedre del og 105-90-R Skallelva øvre og midtre del har henholdsvis moderat og svært dårlig økologisk potensial. Begge tilstandsklassifiseringene er basert på de biologiske kvalitetselementene «Bunndyr» og «Fisk». For «Bunndyr» er undersøkelser av elvemusling lagt til grunn (Sandaas & Enerud, 2023), og for «Fisk» er ungfiskundersøkelse (Bjølstad & Andersen, 2021) er lagt til grunn.

Elvemusling i Skallelva

Oppsummert viser undersøkelser fra 2021 og 2023 at Skallelva har en bestand som består av et stort antall gamle individer, og har hatt en stedvis svak og varierende rekruttering de siste 15-20 årene. Det ble funnet få tomme skall, noe som tyder på at dagens bestand av elvemuslingen er tilpasset den regelmessig lave vannføringen. Videre ble det funnet unge muslinger i et lite antall på to av sju stasjoner, med både en andel som var <20 mm og <50 mm. Sammenlignet med data fra 2009 har det ikke vært noen betydelig negativ endring fra 2009, via 2013, til 2021.

Rapporten fra 2023 klassifiserer Skallelva bestand av elvemusling til moderat økologisk tilstand iht. tabell 5.10 i Veileder 02:2018 (Direktoratgruppen vanndirektivet, 2018). Tabellen beskriver at moderat tilstand er "Noen individer <50 mm (ingen <20 mm) eller alle >50 mm, ikke livskraftig". Dette er selvmotsigende i forhold til rapportens egne resultater som påviste individer <20 mm, samt at de vurderte Skallelvas elvemuslingbestand til å være livskraftig. Ut fra dette skal økologisk tilstand bli satt til god iht. tabell 5.10 i Veileder 02:2018.

Til tross for at bestanden (mengde og aldersfordeling) av elvemusling isolert sett tilsier god tilstand, kan det likevel være grunnlag for å konkludere med at tilstanden må settes til moderat dersom det påvises at bestanden har blitt betydelig redusert sammenlignet med tidligere (Direktoratgruppen vanndirektivet, 2018). Det er ikke holdepunkter for å konkludere med at dette er tilfellet i Skallelva. Det er derfor ikke grunnlag for å fravike utgangspunktet, som er at bestanden av elvemusling i Skallelva innebærer at den økologiske tilstanden skal klassifiseres som god.

Tabell 5.10 Fastsettelse av økologisk tilstand for elver basert på terskelindikatorer.						
Indikatorart	Referanse-verdi	Svært god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Elvemusling	Ikke definert	Mer enn 10-15% <50 mm og noen av disse <20mm, livskraftig	Noen <50 mm og <20 mm skal også forekomme, livskraftig?	Noen <50 mm (ingen <20 mm) eller all >50 mm, ikke livskraftig	Alle >50 mm og/ eller bestanden merkbart redusert (alle lengde-grupper) i løpet av de siste 10 årene ¹ , utdøende	Ikke definert ²
Edelkreps	Ikke definert	Til stede	Til stede ³	Til stede, men betydelig tilbakegang er påvist	Mangler, mener tidligere påvist	Ikke definert

¹ Økologisk status behøver imidlertid ikke være dårlig selv om det observeres en merkbar reduksjon i populasjonsstørrelse da antall muslinger naturlig kan avta raskt i en aldrende bestand på grunn av naturlig dødelighet (høy alder)

² En bestand av voksne (og unge) muslinger kan dø ut som et direkte resultat av svært dårlig økologisk tilstand. Mer sannsynlig er det imidlertid at bestander reduseres og forsvinner på grunn av manglende rekruttering for mange år siden, i en periode med moderat eller dårlig tilstand. Bestanden forsvinner fordi de siste muslingene dør av alderdom.

³ Både unge og eldre individer av edelkreps må være til stede, hvis ikke settes tilstanden til moderat.

Fisk i Skallelva

Tilstandsklassifiseringen av fisk er basert på tabell 6.15 i Veileder 02:2018 (Direktoratgruppen vanddirektivet, 2018) som viser ulike klassegrenser for økologisk tilstand i bekker og små elver i lavlandet med laksefisk. I tabellteksten står det "Der forventede tettheter er svært lave bør verdiene bare brukes til å skille mellom god og moderat". Ungfiskundersøkelser i Skallelva (Bjølstad & Andersen, 2021) fant tettheter av stasjonær bekkørret som ble klassifisert til dårlig tilstand i Skallelvas nedre del og svært dårlig tilstand i midtre og øvre del. Det påpekes i rapporten at tetthetene i tabell 6.15 i Veileder 02:2018 virker å være satt svært høyt for en typisk bestand av bekkørret. Slike vannforekomster har sjelden tettheter som vil oppnå god eller svært god tilstand. Sweco mener at Skallelva har normale tettheter av bekkørret, sammenlignet med tilsvarende vassdrag, men gis dårlig og svært dårlig tilstand basert på klassegrenser i tabell 6.15. Videre, i rapporten der disse klassegrensene stammer fra (Sandlund, et al., 2013), står det at denne tabellen må brukes med forsiktighet, da de er utarbeidet fra et begrenset grunnlag med mangel på referansedata fra mange typer elver med laksefisk i mange deler av landet. Basert på dette mener vi at det økologiske potensialet ikke bør baseres på fisk i vannforekomster som Skallelva, og heller basere seg på andre parametere som for eksempel elvemusling, som vi mener skal klassifiseres som god.

Tabell 6.15 Klassegrenser for økologisk tilstand i bekker og små elver i lavlandet med laksefisk. Verdiene (antall ungfisk per 100 m²) etter "habitat ikke beskrevet" gjelder der habitatdata ikke er registrert. Habitatklasse 1 er "lite egnet", habitatklasse 2 er "egnet", habitatklasse 3 er "velegnet". Nærvær av flere aldersgrupper (både 0+ og ≥1+ og voksenfisk) støtter en konklusjon om at bestanden er i god eller svært god tilstand. Fravær av en årsklasse man forventer å finne medfører nedklassifisering ett trinn dersom vurderingen ellers tilsier at dette skyldes menneskeskapte påvirkninger. Der forventete tettheter er svært lave bør verdiene bare brukes til å skille mellom god og moderat. Etter Sandlund m.fl. 2013.

Artssamfunn	Svært god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Anadrom, habitat ikke beskrevet	>70	69-53	52-35	34-18	<18
Anadrom, habitatklasse 2	>49	49-37	36-25	25-12	<12
Anadrom, habitatklasse 3	>81	81-61	60-41	40-20	<20
Anadrom sympatrisk, habitat ikke beskrevet	>19	18-15	14-10	9-5	<5
Anadrom sympatrisk, habitatklasse 2		≥5	≤4		
Anadrom sympatrisk, habitatklasse 3	>25	24-19	18-13	12-6	<6
Stasjonær allopatrisk, habitat ikke beskrevet	>58	58-44	43-29	28-15	<15
Stasjonær allopatrisk, habitatklasse 1	>34	34-26	25-17	16-9	<8
Stasjonær allopatrisk, habitatklasse 2	>55	55-41	40-28	27-14	<14
Stasjonær allopatrisk, habitatklasse 3	>67	67-50	50-34	33-17	<17
Stasjonær sympatrisk, habitat ikke beskrevet	>10	10-8	8-6	5-3	<3
Stasjonær sympatrisk, habitatklasse 2		≥2	<2		
Stasjonær sympatrisk, habitatklasse 3	>14	14-11	10-7	6-4	<4

Referanser

- Bjølstad, O. K., & Andersen, L.E. (2021). *Ungfiskundersøkelser i Oppdølselva 2021*. Notat 10 sider. Sweco Norge.
- Direktoratgruppen vanndirektivet. (2018). *Klassifiseringsveileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver*. Direktoratgruppen for gjennomføring av vannforskriften.
- Sandlund, O., Bergan, M., Brabrand, Å., Diserud, O., Fjeldstad, H., Gausen, D., . . . Sandøy, S. (2013). *Vannforskriften og fisk – forslag til klassifiseringssystem*. . M222013, 60s. Miljødirektoratet.
- Sandaas, K., & Enerud, J. (2023). *Utbredelse og bestandsstatus for elvemusling Margaritifera margaritifera i Skallelva 2021 og 2023. Molde kommune, Møre og Romsdal*. Rapport 23 sider. Naturfaglige konsulenttjenester.

NOTAT

STATSFORVALTEREN I MØRE OG ROMSDAL

Ungfiskundersøkelser i Oppdølselva 2021

PROSJEKTNUMMER 10226991

06.12.2021

TRD MILJØ

OLE KRISTIAN HAUG BJØLSTAD
LARS ERIK ANDERSEN

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn	2
2	Metodikk	2
3	Resultater	6
4	Diskusjon	8
4.1	Ungfiskundersøkelsen	8
4.2	Vannforskriften	9
5	Referanser	10

1 Bakgrunn

Oppdølsvassdraget har utløp i Fannefjorden i Molde kommune. Vassdraget er i Vann-nett delt opp i flere vannforekomster, Oppdølselva nedre (Id:105-12-R), Oppdølselva øvre (Id:105-74-R), Skallelva nedre (Id: 105-77-R) og Skallelva øvre og midtre (Id: 105-90-R). Dette notatet vil bruke Oppdølselva som navn for hele vassdraget.

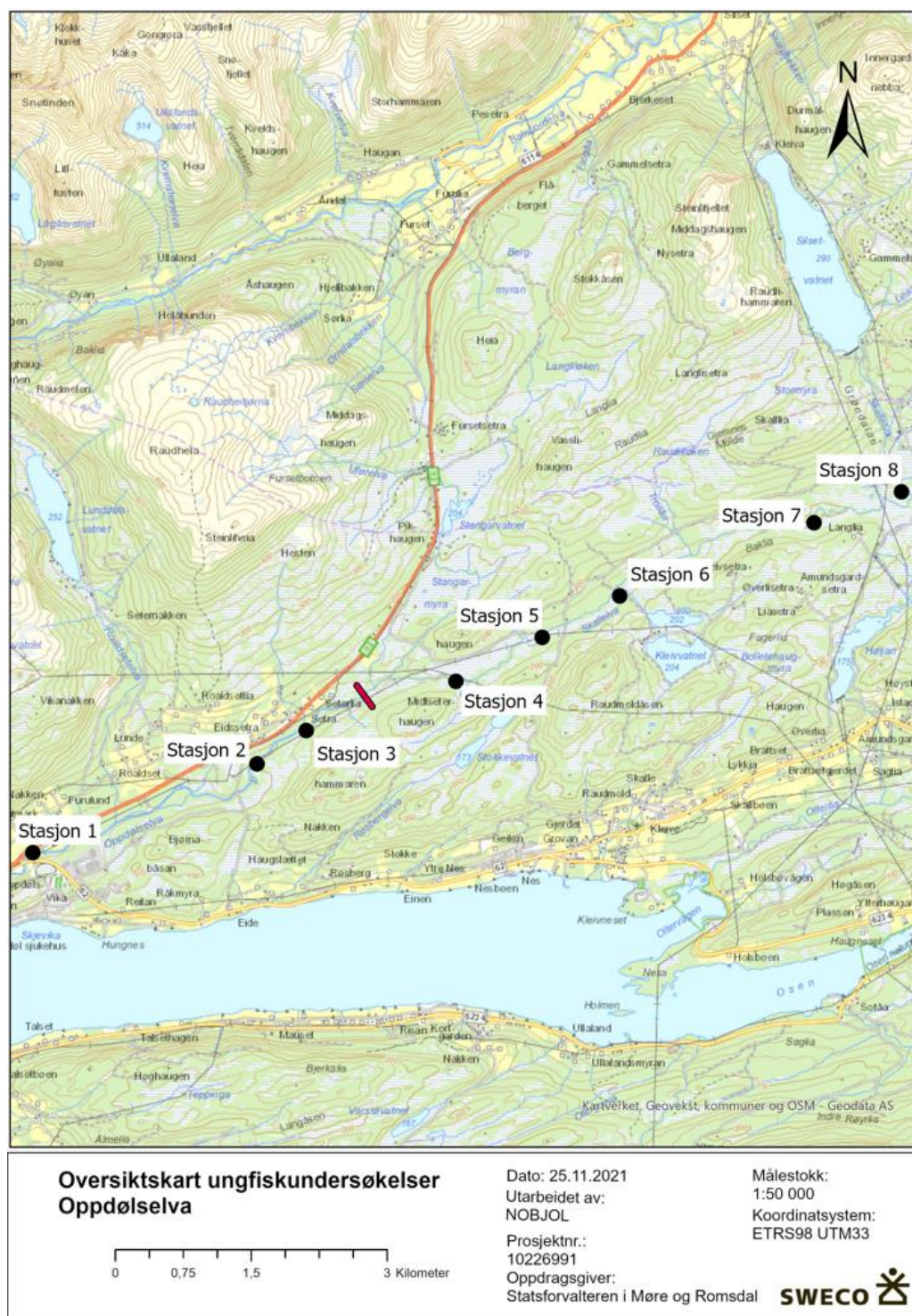
Sweco har på oppdrag for Statsforvalteren i Møre og Romsdal (SFMR) utført ungfiskundersøkelser i vassdraget. Det finnes i dag lite data på fiskebestanden i vassdraget. Målet med undersøkelsen er å få en bedre status på fiskebestanden i hele hovedvassdraget, samt kunne vurdere økologisk tilstand med tanke på fisk.

2 Metodikk

Ungfiskundersøkelsene ble gjennomført på stasjoner forslått fra SFMR, men ble noe tilpasser i felt til lokale forhold. Plassering av stasjonene er vist i tabell 2-1 og figur 2-1.

Tabell 2-1 De ulike stasjonene for ungfiskundersøkelsene koordinatfestet.

Stasjonsnavn	Vannforekomst nr		UTM	
Stasjon 1	105-12-R	32V	424759 E	6962902 N
Stasjon 2	105-74-R	32V	427109 E	6964178 N
Stasjon 3	105-74-R	32V	427621 E	6964631 N
Stasjon 4	105-77-R	32V	429258 E	6965343 N
Stasjon 5	105-77-R	32V	430204 E	6965911 N
Stasjon 6	105-77-R	32V	430917 E	6966473 N
Stasjon 7	105-90-R	32V	433059 E	6967523 N
Stasjon 8	105-90-R	32V	434074 E	6967840 N

Figur 2-1 Oversiktskart ungfiskundersøkelser Oppdølsva. Rød strek viser vandringshinder.

Elektrofiske ble gjennomført med tre gjentatte overfiskinger etter standardisert metode for stasjon 3 (jf. NS-EN 14011). Det er minimum 30 minutter mellom hver påbegynt fiskeomgang (Bohlin m.fl., 1989). De andre stasjonene ble fisket med en gang overfiske. Fisken ble registrert og lengdemålt til nærmeste mm, og oppbevart levende til fisket på stasjonen var avsluttet. Etter lengdemåling ble fisken sluppet tilbake i elva.

For stasjon 3 ble tettheten av fisk beregnet ut fra nedgangen i fangst mellom hver fiskeomgang, og det totale antallet fangede fisk etter Zippin (1958). Fangbarheten på stasjon 3 er brukt for de andre stasjonene, og det er skilt mellom fangbarheten til årsyngel ($p=0,57$) og ungfisk ($p=0,70$).

Metoden i formel (1) er benyttet på resten av stasjonene. Det var optimale forhold for elfiske, noe som forklarer den høye fangbarheten. For å finne tettheten av fisk i elva er det tatt hensyn til størrelsene på stasjonene, og dermed laget et veid gjennomsnitt. Det er regnet ut egne tetthetsestimater for ørret og laks, og det skilles mellom årsyngel og fisk som er ett år eller eldre. I denne rapporten er begrepet "ungfisk" brukt om fisk som er ett år eller eldre.

Tettheten av årsyngel og ungfisk er presentert som antall individ per 100 m² elveareal.

Feltarbeidet ble utført 6. oktober 2021. Været var pent eller overskyet oppholdsvær og vannføringen lav med gode forhold for elfiske. Feltarbeidet ble gjennomført av Ole Kristian Haug Bjørstad og Per Ivar Bergan (begge Sweco Norge AS).

For å kunne vurdere økologisk tilstand basert på fisk, er tabell 6.15 i Klassifisering av miljøtilstand i vann (02-2018) brukt (tabell 2-2).

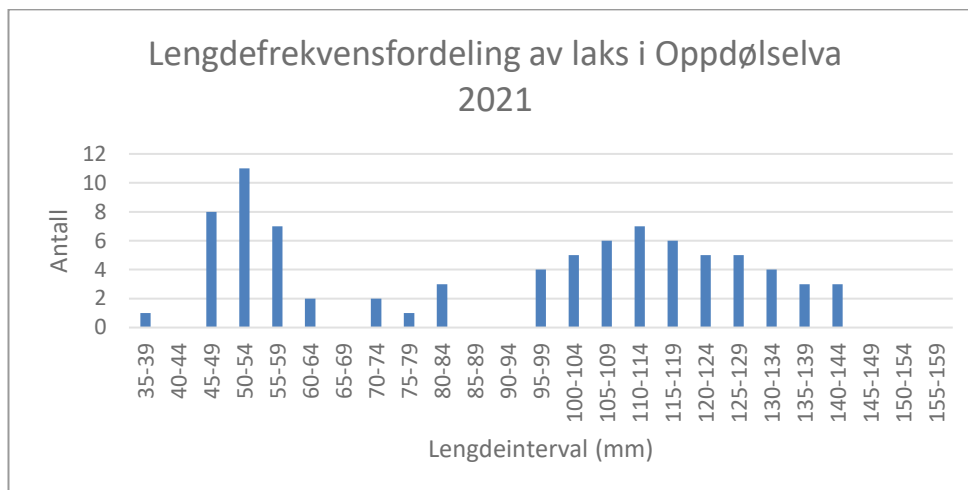
Tabell 2-2 Tabell hentet fra Klassifisering av miljøtilstand i vann 02-2018.

Tabell 6.15 Klassesegrener for økologisk tilstand i bekker og små elver i lavlandet med laksefisk. Verdiene (antall ungfisk per 100 m²) etter "habitat ikke beskrevet" gjelder der habitatdata ikke er registrert. Habitatklasse 1 er "lite egnet", habitatklasse 2 er "egnet", habitatklasse 3 er "velegnet". Nærvær av flere aldersgrupper (både 0+ og ≥1+ og voksenfisk) støtter en konklusjon om at bestanden er i god eller svært god tilstand. Fravær av en årsklasse man forventer å finne medfører nedklassifisering ett trinn dersom vurderingen ellers tilsier at dette skyldes menneskeskapte påvirkninger. Der forventete tettheter er svært lave bør verdiene bare brukes til å skille mellom god og moderat. Etter Sandlund m.fl. 2013.

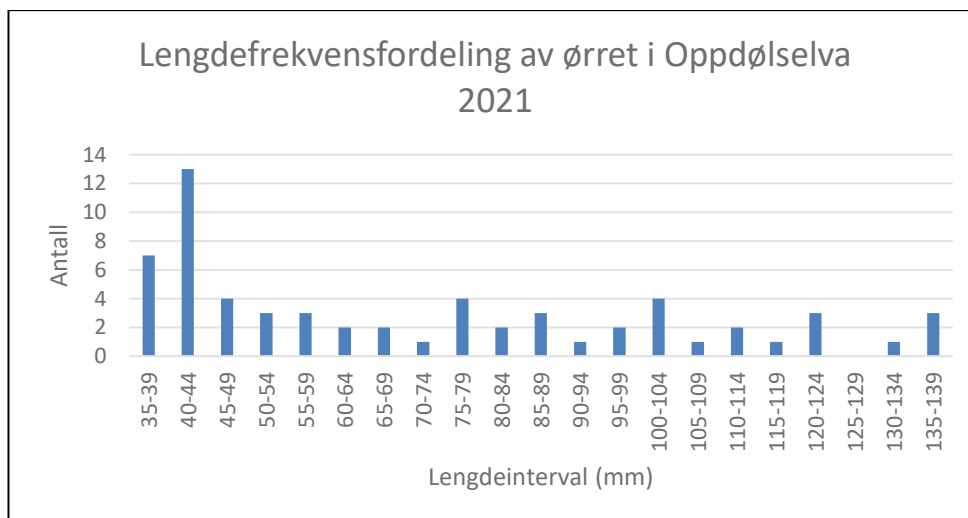
Artssamfunn	Svært god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Anadrom, habitat ikke beskrevet	>70	69-53	52-35	34-18	<18
Anadrom, habitatklasse 2	>49	49-37	36-25	25-12	<12
Anadrom, habitatklasse 3	>81	81-61	60-41	40-20	<20
Anadrom sympatrisk, habitat ikke beskrevet	>19	18-15	14-10	9-5	<5
Anadrom sympatrisk, habitatklasse 2		≥5	≤4		
Anadrom sympatrisk, habitatklasse 3	>25	24-19	18-13	12-6	<6
Stasjonær allopatrisk, habitat ikke beskrevet	>58	58-44	43-29	28-15	<15
Stasjonær allopatrisk, habitatklasse 1	>34	34-26	25-17	16-9	<8
Stasjonær allopatrisk, habitatklasse 2	>55	55-41	40-28	27-14	<14
Stasjonær allopatrisk, habitatklasse 3	>67	67-50	50-34	33-17	<17
Stasjonær sympatrisk, habitat ikke beskrevet	>10	10-8	8-6	5-3	<3
Stasjonær sympatrisk, habitatklasse 2		≥2	<2		
Stasjonær sympatrisk, habitatklasse 3	>14	14-11	10-7	6-4	<4

3 Resultater

Figur 3-2 og figur 3-1 viser lengdefrekvensfordeling av laks og ørret i Oppdølselva. For ørret ser det ut til å være minst fire årsklasser, mens for laks er det trolig tre årsklasser. Dette er noe usikkerhet til denne vurderingen ettersom datagrunnlag er så begrenset og det ikke er gjennomført skjell eller otolittprøver.

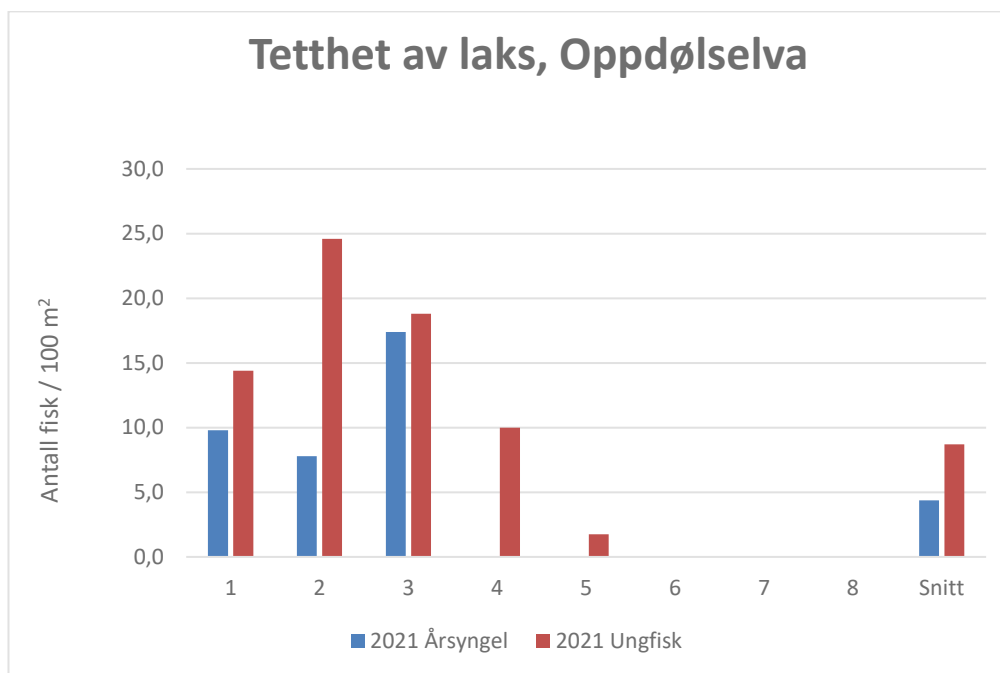
Figur 3-1 Lengdefrekvensfordeling laks i Oppdølselva

Figur 3-2 Lengdefrekvensfordeling ørret i Oppdølselva

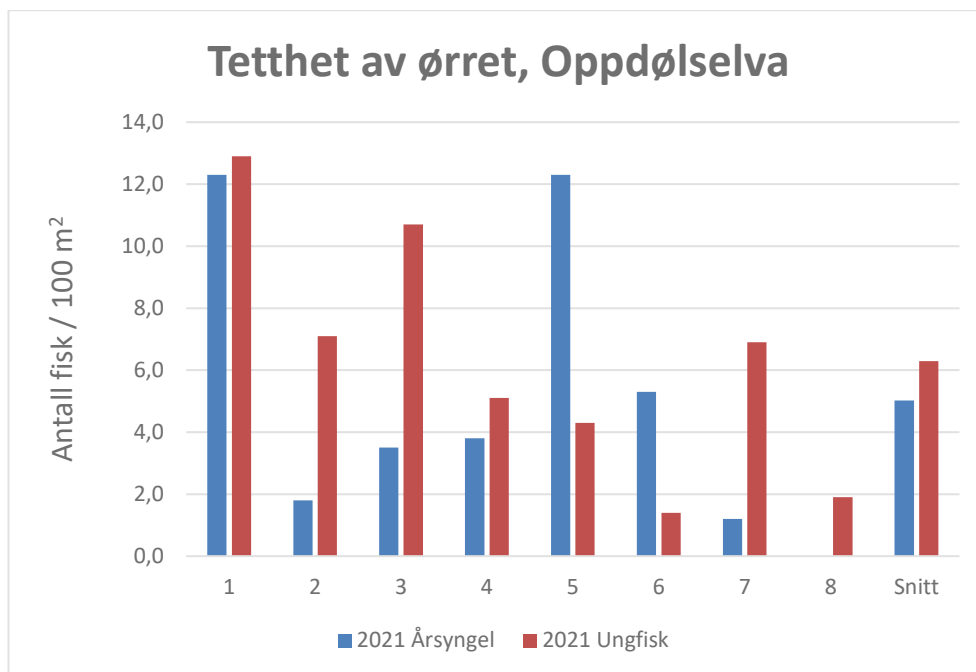
Tetthetsestimatene for laks i Oppdølselva viser lav tetthet for årsyngel på stasjon 1-3. På de andre stasjonene ble det ikke påvist årsyngel av laks. For ungfish var tettheten middels

på stasjon 2, men den var lav på stasjon 1 og 3-5 (figur 3-3). På stasjon 6-8 ble det ikke påvist laks. Her er det viktig å påpeke at det er et betydelig vandringshinder mellom stasjon 3 og 4, som trolig er utfordrende å passere på de fleste vannføringer.

Figur 3-3 Tetthetsestimater for laks (målt i antall individer per 100 m²) i Oppdølselva.

For ørret er tetthetene generelt lave for alle stasjonene, spesielt for årsyngel. Trenden er at det er lavere tetthet langt oppe i vassdraget enn nedre del (figur 3-4).

Figur 3-4 Tetthetsestimater for ørret (målt i antall individer per 100 m²) i Oppdølselva.

4 Diskusjon

4.1 Ungfiskundersøkelsen

Laks

Undersøkelsene viser at vandringshinderet (vist i figur 2-1) ca. 6 km opp i vassdraget er begrensende. Oppstrøms dette stedet ble det kun påvist et fåtall laks og alle i samme årsklasse. Det må trolig høy vannføring til for at fisk kan komme seg forbi hinderet, men dette er kun en antakelse. Det ble ikke observert voksen laks eller tegn til gyteaktivitet oppstrøms hinderet. Videre diskusjon rundt laksebestanden basere seg derfor primært ut fra stasjon 1-3 nedstrøms hinderet.

Det er litt usikkerhet rundt årsklassene. Det er mye som tyder på at det er god vekst da det er få fisk i lengdeintervallet 65-95 mm, men det kan også være at årsklassen 1+ er svært dårlig (figur 3-1). Uten skjellprøver er det vanskelig å konkludere rundt dette, samt at tidligere undersøkelser i vassdraget er svært begrenset. Når det gjelder tettheter av fisk er disse spesielt dårlig for årsyngel, sett opp mot eldre ungfisk. Dette kan forklares ved at stasjonene er plassert langt unna gyteområder, men dette er ikke undersøkt. Om tettheten er representativ for årsyngel i hele vassdraget, kan resultatene tyde på lite vellykket gyting høsten 2020.

Ørret

Tettheten av ørret er svært lav for alle stasjonene. For stasjon 1-3 er det rimelig å anta at sjøørret bidrar til produksjon, mens det er tvilsomt at sjøørret kommer seg forbi vandringshinderet. Ørret fanget på stasjon 4-8 antas derfor å være avkom av stasjonær ørret, noe som styrkes gjennom utseende og sammensetning av fangsten. Det ble observert betydelig med gyteaktivitet av antatt stasjonær små ørret på de øvre delene. Elva nedstrøms vandringshinderet domineres av stryk, noe som kan forklare de lave tetthetene av ørret der. Ørret foretrekker ofte lavere strømhastigheter, og resultatene er typisk for lignende vassdrag.

4.2 Vannforskriften

Som nevnt i innledningen er Oppdølselva delt inn i flere vannforekomster. De nedre delene (105-74-R og 105-12-R) som dekker omtrent alt nedenfor vandringshinderet er gitt dårlig økologisk tilstand. Kunnskapsgrunnlaget for dette er manglende, både når det gjelder fisk og andre parametere. Denne undersøkelsen har økt kunnskapen om fisk i vassdraget, noe som kan brukes til å vurdere tilstand. Da det ikke finnes noe data og sammenligne med, har vi brukt tabell 6.15 i klassifiseringsveilederen (02-2018) (tabell 2-2. Anadrom, habitat ikke beskrevet er brukt for klassifisering, da vi kun kjenner habitatet på stasjonene. En bør kjenne hele vassdragets potensiale for å bruke noen av de andre habitatklassene. Samlet tetthet for stasjon 1-3 viser god tetthet på stasjon 1 og moderat tetthet på stasjon 2 og 3 (tabell 4-1). Øvre avgrensing for 105-74-R bør flyttes opp til vandringshinderet, da dette er et mer naturlig skille i vassdraget.

Tabell 4-1 Samlet tetthet laksefisk.

Tettheter samlet	2021	
	Stasjon	Samlet
Oppdølselva	1	55,7
	2	46,2
	3	49,3
	4	30,8
	5	21,2
	6	7,7
	7	15,4
	8	3,9
	Snitt	28,8

For stasjonene oppstrøms hinderet (4-8) har vi brukt stasjonær allopatrisk, ikke beskrevet for klassifisering, da tilstedeværelse av anadrom fisk er svært lav. Dette gir moderat tilstand for stasjon 4 og dårlig og svært dårlig tilstand for de andre stasjonene. Her må vi kommentere at tetthetene i tabell 2-2 virker svært høye for en typisk bestand av bekkørret, da slike vannforekomster sjelden har tettheter som når god tilstand.

Vannprøvedata som nylig er samlet inn fra Oppdølselva i forbindelse med ny E39 Lønset-Hjelset, viser at vassdraget har god kjemisk tilstand. Det er ingenting som tyder på at vassdraget er belastet med noe annet enn redusert vannføring.

Oppsummert for de ulike vannforekomstene forslår vi følgende økologisk tilstand basert på ungfisk:

- Vannforekomst 105-74-R og 105-12-R: moderat økologisk tilstand
- Vannforekomst 105-77-R: dårlig økologisk tilstand
- Vannforekomst 105-90-R: SMVF

5 Referanser

Bohlin T., Hamrin S., Heggberget T.G., Rasmussen G. & Saltveit S.J. 1989. Electrofishing – Theory and practice with special emphasis on salmonids. Hydrobiologia 173.

Zippin C. 1958. The Removal Method of population estimation. J. Wildl. Manage. 22.

Veileder 02:2018. Klassifisering av miljøtilstand i vann.

Norges vassdrags- og energidirektorat

Att: Kirsten Westgaard

DERES BREV:
10.03.2025

DERES REF:
200700414-47

VÅR REF:
GB

DATO:
09.04.2025

**KRAV OM REVISJON AV KONSESJONSVILKÅR FOR REGULERINGEN AV OPPDØLSELVA OG SKALLELVA – NVES
REFERANSE 200700414-47**

1 INNLEDENDE BEMERKNINGER

Det vises til NVEs brev av 10. mars 2025 der det varsles at NVE vurderer å fatte vedtak om åpning av vilkårsrevisjon i Oppdølselva og Skallelva.

Varslet begrunnes med at NVE mener revisjon kan være nødvendig for å nå fastsatt miljømål etter vanndirektivet/ vannforvaltningsforskriften for "*Oppdølselva øvre, Oppdølselva nedre og Skallelva øvre og midtre*". NVE viser til at det skal foreligge "*nytt kunnskapsgrunnlag blant annet om elvemusling i Skallelva og anadrom fisk i Oppdølselva*" som igjen har resultert i nye, oppdaterte miljømål for de aktuelle vannforekomstene, og at de oppdaterte miljømålene (som altså skal være forankret i et antatt behov for å bedre forholdene for elvemusling og anadrom fisk) forutsetter slipp av vann.

Istad Kraft mener at det "nye kunnskapsgrunnlaget" som ligger til grunn for oppjusteringen av miljømålet for de fire vannforekomstene fra dagens tilstand til GØP for inneværende planperiode er beheftet med betydelige mangler, og at det derfor er fastsatt et uriktig miljømål. Istad Kraft er uansett uenig i at (det uriktige) miljømålet som er satt vil kunne nås gjennom et pålegg om minstevannføring. Et pålegg om minstevannføring vil ikke være egnet til å avhjelpe de miljømessige konsekvensene som kunnskapsgrunnlaget NVE henviser til fremhever som et problem.

Vi er for tiden i prosess for å innhente egne sakkyndige undersøkelser og vurderinger for å belyse mulige utfordringer i de aktuelle vannforekomstene, hvorvidt dette er forårsaket av regulantens aktivitet eller ikke, og hva som eventuelt kan være egnede og målrettede avbøtende tiltak. Vi vil deretter arbeide aktivt inn mot vannregionmyndighetene for å legge til rett for at det fastsettes korrekte miljømål basert på formålstjenlige, avbøtende tiltak for neste og kommende planperioder.

Istad Kraft ber på denne bakgrunn om at kravet om åpning av revisjon avvises.

Subsidiært ber vi om at NVE avventer å fatte vedtak til prosessen med revurdering og justering av miljømål for neste planperiode er fullført, slik at man har fasiten med hensyn til hva som faktisk er et korrekt miljømål for de fire vannforekomstene, basert på et oppdatert og fullstendig kunnskapsgrunnlag. En beslutning om å åpne revisjon på nåværende tidspunkt vil kun resultere i dobbeltarbeid og unødvendig ressursbruk både hos NVE og hos oss, samt hos andre interessenter i en eventuell revisjonssak.

Dette vil bli nærmere gjennomgått i det følgende.

ET SELSKAP I ISTAD KONSERNET

ISTAD KRAFT AS
Plutovegen. 5
6419 Molde

Epost: kundeservice@istad.no

Bank:
9650.09.53400

Foretaksnummer:
923 253 920

2 MILJØTILSTANDEN I SKALLELVA OG OPPDØLSELVA, FASTSATT MILJØMÅL OG RELEVANTE AVBØTENDE TILTAK

2.1 Krav om revisjon første gang fremsatt i 2006

Krav om revisjon ble som kjent fremsatt første gang i 2006 av Rundtuva og Trollvatnet Utmarkslag. Kravet var i stor grad begrunnet i rent privatrettslige forhold som ikke kan begrunne åpning av revisjonssak, og som heller ikke kan hensyntas dersom revisjon først åpnes. Utmarkslaget viste videre til forholdene for fisk helt generelt, uten at det var påvist særlige utfordringer for fisk, eller sannsynliggjort at vilkår som kan pålegges i forbindelse med en eventuell revisjon ville vært egnet til å avbøte eventuelle utfordringer.

Utmarkslagets krav om revisjon ble ikke tatt til følge.

2.2 Prioritering av vassdrag – NVE rapport 49/2013

I 2013 publiserte NVE, i samarbeid med Miljødirektoratet, som kjent sin nasjonale gjennomgang og forslag til prioritering av vannkraftkonsesjoner for revisjon (NVE rapport 49/2013). I denne gjennomgangen ble Istadvassdraget og Skallelva/Oppdølselva plassert i kategori 2.1, som ifølge rapporten selv tilsier at dette er vassdrag *"hvor det i mindre grad er påvist viktige miljøverdier i henhold til prioriteringskriteriene"*, og/eller et vassdrag *"der vassdragsregulering ikke er bestemmende for tilstanden eller har begrenset påvirkning på viktige miljøverdier"*.¹ Vannforekomstene ble som følge av dette *"ikke prioritert"* for revisjon.

Vi minner for ordens skyld om den konkrete vurderingen som lå til grunn for plasseringen av disse vannforekomstene i kategori 2.1 – ikke prioritert:

"Vurdering av verdier og påvirkning:

Istadvassdraget (Olteråa) har laksebestand og sjørretbestand.

Bestandstilstanden for begge arter er god (5). Anadrom strekning er ca. 2 km. Det drives en del fiske i vassdraget. Lave fangsttall.

*Ved utløpet av Olteråa ligger Oltervågen naturreservat (strandeng og sumpområde) som er viktig funksjonsområde for mange fuglearter. Området er påvirket av vassdragsreguleringen. I Skaldielva (øvre del av Oppdølselva) finnes et svært viktig bekkedrag (A). I Skaldielva er også registrert elvemusling (VU). Tilstanden for elvemusling er dårlig, men rekrutteringen er god. Det er registrert ål (CR) flere steder i vassdraget, bl a i Høljane som er inntaksmagasin for Istad kraftverk."*²

2.3 Fastsatt miljømål for inneværende og tidligere planperioder

I overensstemmelse med prioriteringen i NVEs rapport fra 2013 ble miljømålet etter vanndirektivet/ vannforvaltningsforskriften for Skallelva og Oppdølselva, for første planperiode 2016-2021, satt til *dagens tilstand*", jf Klima- og miljødepartementets (KLD) godkjenningsvedtak av 4. juli 2016 s 24 flg.

Istad Kraft konstaterer at for inneværende planperiode (perioden 2022-2027) er miljømålet for Skallelva øvre og midtre, samt Oppdølselva øvre og Oppdølselva nedre oppjustert til GØP, samtidig som KLD i sitt godkjenningsvedtak har plassert de aktuelle vannforekomstene på listen som fremgår av vedtakets vedlegg 2, det vil si at departementet legger til grunn at oppnåelse av fastsatt miljømål *"kan medføre krafttap"*.³

¹ NVE Rapport 49/2013 s 34, jf s 201.

² NVE Rapport 49/2013 s 201.

³ Jf Klima- og miljødepartementets godkjenningsvedtak av 31. oktober 2022, s 40.

Den nærmere begrunnelsen for oppjustert miljømål i disse vannforekomstene fremgår av vannforvaltningsplanen for Møre og Romsdal vannregion for perioden 2022-2027, jf uttalelser på s 114 i planen:

"Skallelva og Oppdølselva – prioritert for minstevassføring:

Skallelva og Oppdølselva er ein del av Istadkonsesjonen som i rapport 49/2013 ikkje er prioritert for minstevassføring. Kunnskapsgrunnlaget er auka sidan rapporten blei utarbeidsa og nye undersøkingar (Notat Skallelva) viser at Skallelva har store verdier for elvemusling, har lav rekruttering og at minstevassføring vil kunne ha god miljøeffekt i Skallelva. Stor verdi for elvemusling kombinert med ei forventa god effekt av minstevassføring og lavt krafttap (1,25 – 2 GWH, ca. 5 % av produksjon) gjer at Skallelva/Oppdølselva er prioritert for minstevassføring".

Det nye kunnskapsgrunnlaget det her vises til, og som det lenkes direkte til i vannforvaltningsplanen ("Notat Skallelva"), er etter det vi forstår en rapport utarbeidet av Kjell Sandaas med tittelen "Overvåking av elvemusling *Margaritifera margaritifera* i Skallelva 2021", datert 8. februar 2022. Rapporten er ifølge forordet "utført på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal", jf rapportens s 2.

Istad Kraft kan imidlertid vanskelig se at de påstander som fremkommer av Sandaas' rapport, og de konklusjoner han trekker, er tilstrekkelig for å begrunne oppjustering av miljømålet for Skallelva og Oppdølselva på en slik måte at miljømålet kun kan nås gjennom et pålegg om minstevannføring eller andre produksjonsbegrensninger. Sandaas' rapport representerer ikke noe nytt eller bidrar med ny kunnskap som ikke var kjent på tidspunktet da NVE publiserte sin nasjonale gjennomgang og prioritering for revisjon i 2013, jf over.

Før vi kommer nærmere inn på dette nevner vi at Sandaas i tiden etter at vannforvaltningsplanen for inneværende planperiode ble godkjent av departementet har publisert det som synes å være en oppdatert versjon av rapporten fra 2021: "Utbredelse og bestandsstatus for elvemusling *Margaritifera margaritifera* i Skallelva 2021 og 2023", datert 20. desember 2023, også denne "utført på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal", jf s 2. Konklusjonene i rapporten fra 2023 synes i det alt vesentlige å være identiske med konklusjonene i rapporten fra 2021. Rapporten fra 2023 representerer således heller ikke noe nytt, sammenlignet med det som lå til grunn for fastsettelse av miljømålet for de aktuelle delene av Istadvassdraget for inneværende planperiode.

2.4 Nærmere om rapportene om bestanden av elvemusling i Skallelva

I rapporten fra 2021 fremgår det at bestanden av elvemusling i Skallelva utgjør et sted mellom 15 000 og 20 000 individer. I rapporten fra 2023 antas bestanden å være et sted mellom 15 000 og 25 000. Rekruttering av nye individer opplyses imidlertid å være "svak". Mengden vann i elven utpekes nærmest uten videre som hovedårsaken til dårlig rekruttering, samtidig som mer vann utpekes som løsning, noe som oppsummeres slik avslutningsvis i rapporten:

"Enkelt kan det sies slik: Uten vann, intet liv; lite vann gir lite liv og normal vannføring gir masse liv".⁴

Nærmest uten noen nærmere drøftelse av eventuelle andre årsaker, settes det altså likhetstegn mellom mengde vann og forekomst og rekruttering av elvemusling.

Dette blir etter Istad Krafts syn for enkelt.

Som også Sandaas fremhever, er en avgjørende påvirkningsfaktor for elvemusling forekomsten av fisk (laks og ørret). Han drøfter imidlertid ikke konkret om, eventuelt i hvilken grad, forekomsten av laks og ørret påvirkes negativt av vannkraftproduksjon i vassdraget (selv om han i sammendraget bl a presiserer at "[v]ertsfisk for muslingens larvestadium er ørret, som ser ut til å ha god bestand").

⁴ 2021-rapporten s 15, jf 2023-rapporten s 17.

2.5 Vannforekomstenes naturlige egenskaper

Istad Kraft vil dessuten presisere at selv om det skulle være lave forekomster av ørret og laks, så er det på ingen måte gitt at den beste løsningen er slipp av vann.

Ca 6 km opp i vassdraget, ved overgangen mellom Oppdølselva øvre og Skallelva midtre, er det for eksempel et naturlig vandringshinder (Eidsfossen), og det er ikke gitt at et pålegg om minstevannføring er egnet til å bidra til at fisk kommer seg forbi dette hinderet. Det vises i den forbindelse Swecos notat av 6. desember 2021 *"Ungfiskundersøkelser i Oppdølselva 2021"*, utarbeidet på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal, der nettopp dette vandringshinderet fremheves som en årsak til lavere forekomster av både laks og ørret oppstrøms vandringshinderet:

"Undersøkelsene viser at vandringshinderet [...] ca. 6 km opp i vassdraget er begrensende. Oppstrøms dette stedet ble det kun påvist et fåtall laks og alle i samme årsklasse. Det må trolig høy vannføring til for at fisk kan komme seg forbi hinderet, men dette er kun en antakelse.

[...]

Tettheten av ørret er svært lav for alle stasjonene. For stasjon 1-3 er det rimelig å anta at sjørret bidrar til produksjonen, mens det er tvilsomt at sjørret kommer seg forbi vandringshinderet. Ørret fanget på stasjon 4-8 antas derfor å være avkom av stasjonær ørret, noe som styrkes gjennom utseende og sammensetning av fangsten".⁵

Det er videre verdt å merke seg at Sweco v/Ole Kristian Haug Bjølstad, i en separat epost til Statsforvalteren i Møre og Romsdal vedrørende rapporten fra 2021 blant annet uttaler følgende:

"Vi fant 9 individer av laks fra en årsklasse (2+) oppstrøms fossen, 8 stk på stasjon 4 og en på stasjon 5 (dvs godt nedenfor Trållåa). Vi så heller ikke tegn til gyteaktivitet av annet enn bekkørret. Kan det være noen ivrige sjeler som har fanget og bært opp gytefisk i 2018? Om det historisk sett ikke er info om laks i øvre deler kan man jo begynne å lure. Dette har vi opplevd som forklaring i andre vassdrag.

Den største gevinsten ved å slippe minstevannføring (kan slippes fra kanalen) vil oppnås i kombinasjon med en fiskepassasje i vandringshinderet. Uten dette er det nok tvilsomt om potensialet oppstrøms kan utnyttes uansett vannslipp."⁶

Videre kan vassdragets og elvebunnens naturlige egenskaper i seg selv være til hinder for store forekomster av laks og ørret. Produksjon av både laks og ørret forutsetter bl a tilgang på gode gytearealer og naturlige skjulesteder i elven. Ørret foretrekker ofte lavere strømhastigheter og er derfor sjeldnere å finne i deler av vassdrag som domineres av stryk osv. Heller ikke denne typen naturlige egenskaper ved et vassdrag påvirkes i positiv retning (for fisk) gjennom et pålegg om minstevannføring.

Også dette fremheves i Swecos epost:

"Noe økning av produksjonen nedstrøms fossen alene vil nok ikke prioriteres høyt i et vassdrag som framstår med svært begrensede fiskemuligheter (sett med revisjonstankegang). Det er utvilsomt en del produksjon av laks i elva, men tetthetene av ungfisk kan ikke karakteriseres som høye. Dette har nok klar sammenheng med tilgang på gyteareal. Nå har vi kun besøkt de stedene med fiskestasjoner, men ut fra flyfoto ser nedre del veldig lik ut, med

⁵ Jf Swecos notat av 6. desember 2021 s 8-9.

⁶ Jf epost fra Sweco v/Ole Kristian Haug Bjølstad til Statsforvalteren i Møre og Romsdal v/ Geir Moen av 10. november 2021.

jevne stryk (grov substrat) og svært få kulper/rolige partier. Mulige gyteplasser var tilnærmet fraværende på de stedene vi besøkte".

Statsforvalteren i Møre og Romsdal synes imidlertid å se helt bort fra at også denne typen årsaker gjør seg gjeldende i disse vannforekomstene, når det i vannforvaltningsplanen for Møre og Romsdal for inneværende periode kun henvises til Sandaas' rapport om elvemusling, og deretter konkluderer med at det skal fastsettes et miljømål for som forutsetter slipp av vann.

2.6 Lakselus

Istad Kraft finner også grunn til å nevne at lakselus etter hvert har blitt et utbredt problem i vassdrag i Møre og Romsdal, og at dette nå er blant de største truslene mot både laks og sjøørret – som igjen får konsekvenser for rekruttering av elvemusling på lakseførende strekning, også i de deler av Skallelva og Oppdølselva som det nå vurderes å åpne revisjon i. Dette fremheves blant annet i Temarapport nr 9 "*Klassifisering av tilstanden til sjøørret i 1279 vassdrag*", jf Temarapport nr 12 "*Trusselvurdering for sjøørret*", begge utarbeidet av Vitenskapelig råd for lakseforvaltning i henholdsvis 2022 og 2023.⁷

Verken slipp av vann eller andre tiltak som kan pålegges regulanten som ledd i en revisjon vil være egnet til å avhjelpe problemer forårsaket av lakselus.

2.7 Avsluttende kommentarer

Istad Kraft er etter dette uenig i konklusjonen som ligger til grunn for oppjusteringen av miljømålet for Oppdølselva og Skallelva vannforvaltningsplanen for inneværende planperiode, og antagelsen om at dette miljømålet vil kunne nås gjennom et pålegg om minstevannføring. Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for dette er for tynt, og tar ikke for seg de underliggende årsakene, ei heller om et pålegg om minstevannføring i det hele tatt vil være egnet til å avhjelpe det man her fremhever som et problem.

3 FASTSATT MILJØMÅL ER FEIL OG ISTAD KRAFT ARBEIDER AKTIVT FOR AT MILJØMÅLET ENDRES FOR KOMMENDE PLANPERIODER

De regionale vannforvaltningsplanene skal som kjent revurderes og eventuelt revideres hvert sjette år.

Vi er nå midt i inneværende periode (perioden 2022-2027), og fokus så langt har vært gjennomføring av tiltak som er nødvendig for å nå fastsatte miljømål.

Parallelt med dette har imidlertid arbeidet med oppdatering av planene for neste periode allerede startet opp. Forslag til planprogram og dokumentet som beskriver hovedutfordringer i de ulike vannregionene er som kjent for tiden ute på høring, med høringsfrist 30. juni 2025.

I høringen bes det blant annet om innspill på om miljøtilstand og påvirkninger er riktig beskrevet og om det finnes kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene.⁸

⁷ Temarapport nr 9: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/file:///C:/Users/chtr/Downloads/Temarapport9.pdf>

Temarapport nr 12: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://brage.nina.no/nina-xmlui/bitstream/handle/11250/3093719/Temarapport12.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁸ Jf f eks Møre og Romsdal vannregions høringsdokument "Hovedutfordringer", s 2 (tilgjengelig her: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/file:///C:/Users/chtr/Downloads/Utkast+hovedutfordringer+M%C3%B8re+og+Romsdal+etter+FU.pdf>).

Som det fremgår av gjennomgangen over, mener Istad Kraft at det for inneværende planperiode er fastsatt et uriktig miljømål for vannforekomstene Oppdølselva øvre og nedre, samt Skallelva øvre og midtre, idet disse fire vannforekomstene alle har fått fastsatt et miljømål som forutsetter slipp av vann for å oppnå målet.

Som det fremgår over; gjeldende miljømål for disse fire vannforekomstene er fastsatt på bakgrunn av et svært begrenset faktisk grunnlag (rapporter som beskriver forekomsten av elvemusling i de aktuelle vannforekomstene), som verken analyserer de underliggende årsakene til hvorfor forekomsten av elvemusling er lavere enn det rapportenes forfatter mener er ønskelig, eller hvorvidt minstevannføring rent faktisk er egnet til å avbøte det som i realiteten er årsaken/årsakene til at elvemusling ikke forekommer i et enda større omfang enn det gjør i dag.

Istad Kraft er derfor i prosess for å innhente egne sakkyndige vurderinger som kan belyse hva som faktisk er de reelle utfordringene i de relevante vannforekomstene, hvorvidt utfordringene er forårsaket av regulantens aktivitet eller ikke, og hva som eventuelt kan være egnede og målrettede avbøtende tiltak.

Resultatet av disse undersøkelsene og vurderingene vil deretter bli spilt inn overfor vannregionmyndighetene i Møre og Romsdal vassregion, med krav om at miljømålet for de fire vannforekomstene må endres for neste planperiode (idet gjeldende miljømål etter Istad Krafts vurdering er feil).

Istad Kraft vil arbeide aktivt opp mot relevante myndigheter i tiden fremover, for å legge til rette for at det fastsettes et korrekt miljømål for de fire vannforekomstene, basert på et oppdatert og fullstendig kunnskapsgrunnlag. Det er etter vår oppfatning ikke riktig å operere med miljømål i Skallelva og Oppdølselva som forutsetter slipp av vann for at målet skal nås. Minstevannføring er ikke det relevante tiltaket for å avbøte eventuelle miljøutfordringer i de aktuelle vannforekomstene.

4 DET ER IKKE GRUNNLAG FOR Å ÅPNE REVISJON

4.1 Primært; krav om revisjon må avslås

NVEs varsel om åpning av revisjonssak begrunnes med at revisjon kan være nødvendig for å nå oppdatert miljømål etter vanddirektivet/vannforvaltningsforskriften for inneværende periode for de aktuelle vannforekomstene i Skallelva og Oppdølselva, og at dette miljømålet forutsetter slipp av vann.

Dette oppdaterte miljømålet er fastsatt med utgangspunkt i det NVE karakteriserer som *"nytt kunnskapsgrunnlag blant annet om elvemusling i Skallelva og anadrom fisk i Oppdølselva"*, et kunnskapsgrunnlag som etter Istad Krafts oppfatning er beheftet med betydelige mangler, og som uansett ikke representerer noe nytt sammenlignet med kunnskapsgrunnlaget som forelå i 2013, jf over. Som en konsekvens av dette mener Istad Kraft at fastsatt miljømål er feil, og at målet må endres for kommende planperiode, jf over. Istad Kraft er som nevnt i prosess for å innhente egne sakkyndige undersøkelser og vurderinger for å underbygge hva som faktisk kan være de reelle utfordringene i de relevante delene i vassdraget, årsaker til dette og hva som eventuelt kan være hensiktsmessige avbøtende tiltak, , og vil i tiden som kommer arbeide aktivt inn mot vannregionmyndighetene for å sørge for at det fastsettes korrekte miljømål for kommende planperiode. Det er på denne bakgrunn ikke grunnlag for å konkludere med at vilkårsrevisjon er nødvendig for å nå fastsatt miljømål per i dag. Dette vil man først ha grunnlag for å mene noe om når prosessen med å revurdere og justere miljømål for neste periode – basert på et oppdatert og fullstendig kunnskapsgrunnlag – er til veis ende, og som det fremgår av gjennomgangen over mener Istad Kraft at denne prosessen må resultere i at dagens miljømål for de fire vannforekomstene ikke opprettholdes.

Istad Kraft ber etter dette om at NVE avslår fremsatte krav om åpning av vilkårsrevisjon i vassdraget.

4.2 Subsidært: NVE må avvente å fatte vedtak

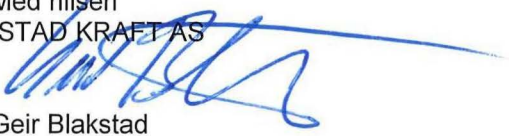
Subsidært ber vi om at NVE avventer å fatte vedtak om eventuell åpning av revisjonssak til prosessen med revurdering og justering av miljømål for neste planperiode der fullført, slik at man har fasiten mht hva som faktisk er det korrekte miljømålet for de fire vannforekomstene, basert på et oppdatert og fullstendig kunnskapsgrunnlag, og hva som eventuelt er relevante tiltak for å nå dette målet.

Det synes lite formålstjenlig å skulle bruke tid og ressurser på å behandle en revisjonssak på nåværende tidspunkt, så lenge det er uavklart om miljømålet som, ifølge NVE, ligger til grunn for kravet om revisjon rent faktisk vil bli stående. Dette vil kun resultere i dobbeltarbeid og unødvendig ressursbruk både hos NVE og oss, samt for andre interessenter i en eventuell revisjonssak.

Et eventuelt vedtak om å åpne revisjon på nåværende tidspunkt vil derfor uansett bli påklaget.

Ta gjerne kontakt med undertegnede hvis det er spørsmål eller behov for supplerende opplysninger.

Med hilsen
ISTAD KRAFT AS

Geir Blakstad
Produksjonssjef vannkraft og fjernvarme